

УДК 376-056.264:615.821

Юсупова В. В.¹, Коробейнікова Т. С.²

¹ студ. гр. УФКС-312 НУ «Запорізька політехніка»

² викл. НУ «Запорізька політехніка»

ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ САМОМАСАЖУ У КОРЕКЦІЙНО-РОЗВИВАЛЬНІЙ РОБОТІ ІЗ ДІТЬМИ З ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ

Дослідники О. Архіпова, М. Поваляєва, О. Дьякова, Л. Новікова та інші у своїх наукових працях неодноразово звертали увагу на те, що логопедичний масаж ефективний у подоланні багатьох мовленнєвих порушень: дизартрії, ряду форм дислалії і ринолалії.

Логопедичний масаж є методом активної механічної дії, який має вплив на стан м'язів, нервів, кровоносних судин і тканин периферичного мовленнєвого апарату. Це одна з логопедичних методик, яка сприяє нормалізації мовлення та емоційного стану осіб із мовленнєвими порушеннями.

У сучасній логопедії використовуються різні технології логопедичного масажу: класичний (мануальний), точковий (БАТ), апаратний, зондовий логопедичний масаж, щітковий та інші [4].

На сьогоднішній день не менш актуальним є використання самомасажу у логопедичній практиці. На відміну від логопедичного масажу,

який проводить логопед, перевага самомасажу полягає у тому, що його можна проводити не тільки в індивідуальній формі, але і у групі [1].

Перед проведенням самомасажу потрібно дотримуватися наступних вимог: самомасаж можна застосовувати обов'язково після консультації у лікаря і за рекомендацією логопеда. Тіло повинне бути чистим, руки вимиті з милом або протерті рушником. Необхідно добре розігріти руки. Необхідно зайняти зручну позу для виконання вправ. При самомасажі слід обходити ушкоджені ділянки. Всі рухи виконують у напрямку до найближчих лімфатичних вузлів. При цьому слідкувати за тим, щоб прийом не викликав дискомфорт, больові відчуття [3].

При самомасажі застосовують основні прийоми класичного масажу: поглажування, розминання, розтирання, поколювання і вібрацію.

Виділяють такі види самомасажу: м'язів голови та шиї («Я гарний» – долоні рук розташовують на голові ближче до лоба, з'єднавши пальці в центрі і проводять долоньками по волоссю, спускаючись вниз через вуха, бокові поверхні шиї до плечей. Рухи рук повинні бути одночасними, повільними та погладжувальними); м'язів обличчя («Малюємо доріжки» – рухи пальців від середини лоба до скронь, «Гребінець» – погладжування губ зубами тощо); язика («Поплескування язика губами» – просунути язик вперед, при цьому поплескувати губами, промовляючи «пя-пя-пя» тощо); вушних раковин («Погріли вушка» – прикладають долоньки до вушних раковин і потерти їх) [1].

Для покращення кровообігу, впливу на рухи рук, відновлення чутливості нервових закінчень при органічних порушеннях, використовують Су-джок кільця, м'ячики.

У роботі з дітьми з мовленнєвими порушеннями під час логопедичних занять ефективним є поєднання вправ з масажними м'ячиками та віршем для закріплення (автоматизації) звуків (І. Оглобліна, С. Танцюра). Також рекомендують проводити самомасаж із використанням спеціально підібраної музики.

Ефективними є вправи з використанням олівців, горіхів, каштанів, камінців, які можна використовувати для самомасажу кисті рук дитини, пальців [2].

Нами було створено серію відеозаписів з різними ігровими прийомами самомасажу для дітей з порушеннями мовлення, з чіткими рекомендаціями, які у подальшому плануємо використовувати під час дистанційних занять з дітьми, а також надсилати такі відео для виконання самомасажу вдома, які вони можуть переглядати у зручний для них час і повторювати за логопедом або виконувати разом з батьками на закріплення різних прийомів самомасажу.

Отже, під керівництвом логопеда, з батьками або самостійно діти можуть виконувати різноманітні ігрові прийоми самомасажу з метою активізації кінестетичних відчуттів, розвитку дрібної моторики. А також потрібно пам'ятати, що використання прийомів самомасажу, не є основним методом, але лише засіб, який доповнює логопедичний масаж та інші види корекційно-розвивальної роботи логопеда.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Болба В. М. Чернетка логопеда: матеріали для корекційної роботи з виправлення мовленнєвих порушень у дітей. Тернопіль: Мандрівець, 2019. 112 с.

2. Мельник, Н. Ю., Потапенко О. М. Використання нетрадиційних методів масажу та самомасажу у логопедичній роботі з дітьми з порушеннями мовлення. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*: зб. наук. праць. Київ: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2018. Вип. 36. С. 84-88. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/28194>

3. Потапенко О. М. Удосконалення мовлення дітей засобами логопедичного самомасажу. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія*. 2015. Вип. 30. С. 143-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_019_2015_30_26

4. Рібцун Ю. В. Види логопедичного масажу в роботі з дітьми із порушеннями мовленнєвого розвитку. *Педагогічна освіта: теорія і практика*: зб. наук. пр. Кам'янець-Подільськ. нац. ун-ту ім. Г. Огієнка; гол. ред. П. С. Каньоса. Вип. 14. Кам'янецьПодільський: КПУ 2013. С. 368–372